

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — ar.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség
és
Kiadóhivatal:
Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova úgy a lap szellemi részét illető
közlemények, mint az előtér-
zetések és hirdetések ber-
mentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kvóta és kormánypárt.

A szabadelvűpárt magatartása a kvóta-tárgyalásokon végre kielégítette ama politikusok kíváncsiságát, akik pikáns czélzásokkal és apodiktikus jósátságokkal a kvóta ügyét jelölték meg annak a botránykönek, melyen a szabadelvűpárt egységének el kell buknia. Nos, a pikantéria laza felfogásnak bizonyult a politikai augurok részéről, jövendöléseik hű, nem teljesült remények voltak: a szabadelvűpárt a Ház minden ülésén bebizonyította, hogy a vegyi prozesszus a pártban teljesen a nagy várakozások szerint, az összes tagokat egységesen, konform és homogén módon egyesítette a Széll-kabinet körül; hogy a párt különböző elemei, melynek történeti változásai a Széll-kormányzat irigyeinek oly kedves anyagot szolgáltatottak különböző konjunkturákhoz, egy egészbe olvadtak össze s impozáns módon hivatva vannak a közvélemény általánosan hallhatóvá lett hangját és a kabinetnek ezzel identikus nézetét a parlamentben képviselni. A médisance, mely a párt-kérdés felvetésétől homli összeütközéseket ígért magának főleg a párt ama tagjai részéről, akik az utolsó évek folyamán prononezirozott hangon és feltétlenül a kvóta minden emelése ellen nyilatkoztak, fényes désavouban részesült. Horánszky Nándor, a kvótaemelés leginkább engajegirozott ellenzője, a párt értekezletén a legloyálisabban hangsúlyozta azoknak az érveknek méltánylását, melyek a kvóta-küldöttséget és a kormányt a tárgyalások keresztülvitelénél vezették és a párttal való minden erkölcsi szolidaritás mellett csak tisztán személyes okokból kérte az absztinálás kedvezményét. A kvóta-ügy egész komplexuma a legkisebb részletig megrostált kérdés, melyet minden szempontból tekintve lelkiismeretesen megbírált a nemzet közvéleménye s e szerint pártkérdésnek tekinteni nem lehet. Ez okból nem szívesen nélkülöznek Horánszky államférfiúi kvalitásait a vitában, de csakis ez okból és csakis a vitában, mert a kérdés egyértelmű megfontolása és appreciálása mellett és a miniszterelnök eddigi nyilatkozatainak döntő benyomása alatt a többség oly tulnyomó tömegben áll a javaslat mellett, hogy egyes szavazatok numerice véve közönbösek. Ezt hangsúlyozta Pulszky Ágost is a párt ama tagjaira vonatkozólag, kikre a névszerinti szavazás, a javaslat mellett, eddig

elfoglalt határozott álláspontjuk kemény megtagadását róná. Ez annál kevésbé csorbítja a párt egységét, mert épen gróf Apponyi Albert jászberényi választóihoz intézett nyílt levelében kimerítőbben, világosan, átlátszóan és meggyőzőn összegezte az okokat, melyek őt és a volt nemzeti pártot a kvótajavaslat mellett való állásfoglalásra és a Széll-zászló hű követésére indítják. Az országos élénk tetszés, mely Apponyi fejtegetéseit kíséri és a szabadelvűpárt nyilatkozatai a legszebb manifestatiót nyújtották a párt egysége mellett, a Széll-kabinet politikája mellett, és a miniszterelnök joggal hivatkozhatik arra, hogy reménye az elvállalt missio szerencsés teljesítése iránt immár megvalósult, mert a szabadelvűség nagy tábora egységesen, organikusán összeolvadt, egy egészet képez és Széll programjának keresztülvitelére biztos kezeséget, a nemzeti állam kiépítéséhez biztos alapot nyújt.

Másolat. Sz. 6860/99. Értéstités. A 4% os magyar földterhermentesítési kötvényeknek f. évi november hó 1-én eszközölt 22-ik sorsolásáról közölt kimutatásnak az a kitétele, hogy a kisorsolt kötvények kamatozása 1900. évi február hó 1-jével megszűnik és a beváltás ekkor eszközöltetik, amint már a „Budapesti Közlöny“ f. évi november 7-én megjelent 256. számának hivatalos részében megjelent nyilatkozatban is megtörtént, ezáltal is helyre igazították azzal, hogy a kisorsolt kötvények kamatozása a sorsolástól számítandó hat hónap múlva, azaz 1900. évi május hó 1-ével megszűnik és azon naptól kezdve azok ~~beváltandók~~.

Budapest, 1899. november 20-án. A földterhermentesítési pénzalap m. kir. igazgatósága.

Sz. 19564/899. Alsófehér vármegye Alispánjától. Valamennyi járás tkt. főszolgabírájának és mindenik város tkt. polgármesterének.

Fenti körrendeletet tudomásvétel végett közlöm.
Nagy-Enyed, 1899. december 4-én. Csató János kir. tanácsos, alispán.

A nemzetiségi sajtóból.

A Janku-szoboralap.

Megirtuk, hogy a gyulafehérvári törvényszék a megtartott vegtárgyaláson Albini Liviuszt fölmentette ugyan a sikkasztás vádjá alól, de kimondotta a közel 5000 forintnyi alap elkobozását. Az ítélet ez a része nem tetszik a román nemzeti sajtónak s az aradi Tribuna Poporului azt mondja, hogy a nemzeti becsület teszi a románság kötelességévé, hogy ez alapot a román nemzet számára az elkobozástól megmentsék. Ezért az ítéletet megfolyamodják a kir. tablához; ha a kir. tábla helyben hagyja, akkor a kuriahoz; s ha a kuria is helyben hagyja, akkor a Felsőházhoz fognak folyamodni, mert Janku a Felsőház embere volt, érette ontották bőségesen vértüket az ő mócai s így lehetetlen, hogy a Felsőház ez igazságtalan ítéletet pertörés után meg ne döntse. Ha azonban az udvarnál is érvényesülne a magyar befolyás, akkor kötelessége lesz minden románnak, ki adakozott, a törvényszéktől visszakövetelni a maga adományát kamatos kamatjával egyetemben, mert azt meg nem engedheti a románság semmi áron, hogy az ő, nemzeti alapra szánt pénzét a magyar bíróság elkobozza. Különbözik addig is, míg ez az akció testet öltene, a román nemzetiségi pártnyilatkozatok a legmégesebb vádakkal és gyanúsításokkal halmozák el egymást, hogy a román közvélemény előtt egyik a másikat az árulás vádjával megbélyegezhesse.

Az aradiak a szebenieket vádolják, viszont a szebeniek az aradiakra akarják minden áron rástúni az árulás bélyegét. Egymásután jelennek meg a kalandos leleplezések és nyilatkozatok abban a tárgyban, hogy ki árulta el a magyar kormányt azt, hogy a szoboralap tényleg nincs meg. A legfurcsább az egészben az, hogy olyan egyén is akadt, aki a Tribuna szerkesztőségében azzal dicsekedett, hogy Bánffy egyenesen ő figyelmeztette azokra a szabálytalanságokra, amelyek az alap kezelésénél előfordultak. Ha valaki megírta az alap igazi történetét, nem lenne szüksége semmi színezésre, mert maguk az egyszerű tények tüntetnek föl a legrikítóbb színben azt a züllöttséget és korrupciót, amely a román nemzetiségi politikát az utolsó években annyira jellemezte.

TÁRCZA.

Azt kérdezed, szeretlek-e?

Azt kérdezed, szeretlek-e?
Szemből is láthatod,
Tekintete, ha rád esett
Boldogságtól ragyogott.

Azt kérdezed, szeretlek-e?
Megmondtam már én neked,
Hogy szívemet és lelkemet
Rabjává tett szép szemed.

Azt kérdezed, szeretlek-e?
— Szeretlek lánggal, hévvel,
Boldogságot soh'sem érzett
Szívem egész tűzével.

Azt kérdezed, szeretlek-e?
Istenemként imádlak,
Amióta a szívembe
Örökre bezártalak.

Azt kérdezed, szeretlek-e?
Ismétlem, hogy imádlak,
Szerelmem te, üdvösségem,
Feledni én nem tudlak.

Azt kérdezed, szeretlek-e?
S jól tudod, hogy nélkülöd
Reménytelen az életem,
Hát minek is kérdezed?

Kotesovszky.

Az első halott.

(Vége.)

Eltelt egy hét, kínos hét az öreg Kathernek, ki mind-egyre azt kérdezte fűtől-fűtől: merre járhat az angol sereg? Hol lesz az első ütközet? Barázdás arczán a könyeg végig peregettek. Érezte, hogy ő nem bír Willije nélkül élni. Ma is álmában úgy hívta az a nagy gyerek. Olyan csöppnek festette álma a nagy vörös katonát, mint mikor szopott. És Kathe asszony oly nyughatatlan lett s előszedve bibliáját, olvasgatni kezdett. De nem nyert vigasztalást. Kibiczegetett hát a kaszárnyából s bekopogtatott egy datolyás asszony boltjába, aki egy májuszak volt a leánya. Megkérte, nézze meg az ákombákomjait, mit olvas ki belőle a fia sorsát illetőleg. A vén benszülött asszony szelid mandulavágásu szemei most sötétlen villogtak és a kielégített boszu vágyával arczán rikácsolá:

— Fiadat többé nem látod!

És Kathe, a jó öreg Kathe, tántorogva ment vissza lakására. Megrendített bizodalmán az imádság sem segített már. A vén jósnőtől is, no meg a kaszárnyában is hallotta, hogy az angolok még szívet sem látták az ellenségnek, mert ezek bujdoskálva csalják az angol katonaságot egy völgybe, ahol jobban lemészárolhatják őket.

Képzületében Willi már ott feküdt halva, vagy nehéz sebesülten.

Oh, látni akarja a fiát! Látni minden áron. Utána megy!

Ládaifőjének fenekén rejtette temetése költségeit, tiz livrest, ezt most előszedte. Oh, minek már neki a temetés, ha Willije nem fogja be az ő szemeit. Oh,

Isten! suttogá, csak azt engedj megérnem, hogy az én Willim fogja le haldokló szempilláimat!

Sált kerített a nyaka köré és a piacra sietett, ahol megalkudott egy benszülöttel, miszerint tevője elviszi az angol hadsereghez.

Főlt a benszülött mellé az imbolygó állat nyeregbe. Szédült a feje, remegett a szíve s amellet a benszülött egyre beszélt, hogy az angolokat most az egyszer megtizedelik. Szinte danolva sorolta el, mit vétettek már hazája ellen az angolok! Nincs olyan pálmafa, melynek gyümölcsét meg ne átkozták volna ők, mert az angoloknak termelte gyümölcsseit.

— Oh, — suttogá szegény Kathe — azok a londoniak! Még az én fiam kedvenc datolyáját is megátkozzák ezek a szegény emberek!

S a benszülött egyre hadart. Boszut kért boszut isteneitől az angolokra, akik rosszabbak, mint a spanyolok, akik az Iukákat kirabolták! Rizsünk az övek, kávénk és theánk! Czukornádjaink! Nekik himeznek leányaink, sőt vadjaink is, melyek benszülött testvéreimet falják föl, az ő számára nevelik bőrtüket! Az övek a tenger, a madaraiak, a levegőnk! — Szűz leányaink! — Szűz leányaink! — Szűz leányaink! — Szűz leányaink! — Szűz leányaink! — Szűz leányaink!

— Az én fiam nem! — mondá kezeit összekulcsolva Kathe. — Az én fiam nem londoni. Itt született. Szeret benneteket, engem! S most elvitték a harcba! Az én fiam szelid! Oh, soha sem bántott egy legyet sem; Olyan, mint egy óriás gyermek! Fehér, mint az a tej volt, amelyen neveltem! — Vigy el hozzá!

S a benszülött megsánta az öreg, esdeklő anyát.
Kétszer nyugodott le a nap, kétszer jött föl a hold s a téve, kis pihenéseket leszámítva, elkezdte velük a város falaihoz, amelyen tul az angol hadsereg volt.

Gazdasági előadás Tövisen.

— Saját tudósítónktól. —

Az okszerű és hasznos gazdasági ismeretek terjesztése céljából vármegyei gazdasági egyesületünk ötödik teli gazdasági előadását f. hó 10-én, vasárnap, tartotta Tövis nagyközségében.

Örömmel tapasztaltuk azt, hogy a Tövishez közel lévő községekből igen sok értelmes kisczarda volt jelen, hogy a hallgatók száma mintegy 80 volt.

D. e. 10 órakor Szász József főszolgabíró, gazd. egyleti választmányi tag lelkes szavakkal nyitotta meg az előadást; vázolván röviden az előadások fontosságát, felkérte az előadókat előadásaik megtartására.

Első előadó Török György állami állatorvos az „Állategészségügy” köréből tartott igen érdekes és tanulságos előadást. Ismertette népies modorban a háziállatainknál fellépő gyakoribb állapotbetegségeket, az azok ellen használni szokott és a gazda által alkalmazható különböző gyógyszereket, továbbá az állattenyésztés körébe tartozó főbb irányelveket és gyakorlati tenyésztési módokat.

Második előadó Székelyhidy Viktor gazd. egyleti titkár „A kisebb gazdaságok berendezéséről” tartott népszerű előadást. Ismertette egy kisebb gazdaságban alkalmazható gépek és eszközök, továbbá a termelendő növényeket. Kísérletek adataival kimutatta, hogy a duppai, proltai zab nagyobb termési átlagokat ad a hazai zabnál; kimutatta, hogy a magyar buza (alföldi) legnagyobb termést produkál, továbbá a „Magyar kincs” burgonya termesztését, hivatva fel a kisczardák figyelmét, mely burgonya holdanként 145 mm. termést mutat (a debreczeni gazd. tanintézet kísérleti telkén 1894-ben). Mindkét előadó előadását élénk figyelemmel kísérte a hallgatóság.

Az előadások román nyelven is lettek tolmácsolva. Az előadások befejeztével 100 db gazdasági füzet lett ingyenesen a hallgatóság között — mint a gazd. egyli ajándéka — kiosztva.

Szász József főszolgabíró köszönetet mondott az előadóknak valóban népies modoru előadás-ukért, és késő délre járt az idő, midőn a hallgatóság, kedvelt főszolgabírájuk és a gazdasági egylet éltelese mellett, szétoszlott.

Hogy eme előadás ily szépen és nagy hallgatóság jelenlétével sikerült, nagy érdeme van ebben a község előjáróságának és Krengei Sándor jegyzőnek, kik az előleges rendezésben dicséretre méltóan kivették részüket.

Vajha a gazdaközönség mindenütt ily lelkes támogatókra találja. — Tövisy. —

Műkedvelői előadás.

1899. december 9.

** A nagyenyedi műkedvelő társulat elmúlt szombatán ismét kellemes estvét szerzett a nagyszámú, válogatott közönségnek, mely a régi városháza még

mindig rozoga nagytermét ez alkalomra megtöltötte. Egy igen mulatságos és habár régi, de még mindig nagy igazságokat tartalmazó színművet, „A jó barátok”-at Sardoutól, mutatták be a műkedvelők, kik, amint az előadásból kitűnt, fáradságot nem ismernek, csak hogy minél jobbat nyújthassanak. A darab jó betanítása és jól betanulása, gondos rendezése pompás összejáratot, igen szép erkölcsi sikert eredményezett és ha a közönség az előadás alkalmával az elismerésnek nem adott oly mérvben kifejezést, mint az kiérdemelve volt, utalunk egy régebbi, hasontárgy referendákra, melyben egyik kollegánk oly találóan jellemezte a nagyenyedi közönség vérmérsékletét! Az előadás oly kerekded volt, az egyes szereplők kivétel nélkül olyan jól megállították helyüket, hogy nehéz volna egyeseket kiemelni, azonban a közönség általános nézetének adunk kifejezést, midőn konstatáljuk, hogy a jók közül is kiváltak Krizmanic Vilmosné urhölgy, Baranyai Károly és Cirner Ákos urak. Rég nélkülözöttük Krizmanicné nyugodt, szépen átgondolt játékát, finom eleganciáját, melyeket a régi időkől ismerünk s melyben ez estvén ismét gyönyörködhetünk. A közönség már megjelenésekor zajos és rokonszeves tapsokkal fogadta, és a figyelmes rendezőség úgy őt, mint társnőit gyönyörű virágcsokorral lepte meg. Nagy és fáradszó szerepét mindvégig szépen, lélekkel játszotta meg, kidomborítván azt egészében.

Baranyaitól, ki szintén nagy könnyedséggel mozog a színen, megszoktuk igen jól személyesített öreg urakat látni s így annál kellemesebben lepett meg, mily kitűnően állította elénk az elegáns, sok finomságot, nagy routint igénylő orvost. Nagyon szépen játszott és a közönség osztatlan tetszése kísérte pompás, a kényesebb igényeket is kielégítő játékát. Cirner Ákos lepte meg legjobban a közönséget. Egészen új ember a színen s úgy játszott, mintha mindig azon mozgott volna Maszkban, játékban, hanghordozásban kitűnően állította elénk az élsavanyodott, önző, követelő, de magát önfeláldozónak feltűntető „jó barát”-ot. Meltán sorakozott hozzá a másik „jó barát” személyesítője Majláth Oszkár ur, ki szintén olyan kezdő, ki ez előadáson igen hatalmas oroszlaunkörmököt mutatott és feladatát pompásan oldotta meg. A számtalan jó baráttal rendelkező férjet Dr. Gyarmathy Ernő ur személyesítette a töle megszokott jó alakításban, csak épen maszkja volt egy kissé... hogy is mondjuk... túl bozontos, amely hibában különben Majláth Oszkár is leledzett. A szerelmes ifjut Ráskay Béla ur képviselte. Szerepét igen jól tudta és szépen szavalt, az érzelm változásokat is jól eltalálta, látszott, hogy szerepét behatóan tanulmányozta, csak mint hódító és csábító ifjut, némileg fessebb toilettében szerettük volna látni, valaminthogy egy kis kendőzés sem ártott volna.

A kisebb szerepek is tetszetősen voltak ellátva. Kedves volt, mint mindig, úgy játékban, mint megjelenésben Folyovich Annuska k. a. Fess szoba-

czicus Bihar Jolán k. a., ki nem csoda, hogy elbolondította az egyik jó barát alamuszinak feltűntetett serdülő fiát, ki pompás személyesítőre talált Magyar Ferencz urban. Szép organumát és daliás alakját igen jól érvényesítette Bihar Béla ur a fesztelen zuáv szerepében. Elegáns megjelenésű szép „jó barát” volt Kovács Irma k. a. Grün József ur igen jó maszkban, mint kertész nevette meg a közönséget. Fejér Jenő ur pedig mint párbajsegéd illeszkedett be igen jól a szép összejáratba.

A betanításért, rendezésért, inscenizálásért Dr. Magyar Károly, Dr. Ebergényi Sándor és Váro Ferencz urakat illeti az elismerés és dicséret, kik fáradságot nem ismerve heteken át buzgólkodtak a szép siker érdekében. Engedje meg azonban az igen tisztelt rendezőség, hogy jövőre két körülményre hívjuk fel figyelmét. Az ülőhelyek illetően elrendezést nem célszerű, mert nagyban nehezíti a hozzáfutást, továbbá igen nagy hiányt érezte a közönség egy megfelelő ruhatárnak, melyet beállítani pedig igen könnyű lett volna.

Az anyagi siker is szép volt, mert 80 frt tiszta jövedelmet juttatott a társulat pénztárába.

Előadás után a szereplők és jó barátok kedélyes vacsorán jöttek össze a „Nemzeti Szálloda” egy külön termében, hol Harmath konyhája igen izletes menüvel szolgált s hol szellemes felköszöntőkben sem volt hiány, így Dr. Gyarmathy a műpártoló közönséget, Dr. Ebergényi Dr. Magyar Károly elnököt, Ráskay Béla Dr. Ebergényi igazgatót és Dr. Magyarai a műkedvelőket s közöttük külön is kiemelve Krizmanicné köszöntötte fel. A vidám társaság a késő éjjeli órákig „pihente” az előadás fáradsalmait.

Vegyes hírek.

— Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

— **Elismerés.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter a Zala t. h. a község határában a nyár folyamán eszközölt kincstári erdőbirtokok határainak megállapításánál taunított lelkiismeretes, pontos és kiváló közreműködéséért Csuka Domokos, a magyarigeni járás főszolgabírájának teljes elismerését fejezte ki és őt 200 frt tiszteletdíjban részesítette. A tevékeny főszolgabírónak, ki kiváló munkásságát és képességét oly sok irányban tudja a közjó érdekében érvényesíteni, magunk részéről is gratulálunk a kitüntetéshez.

— **A karácsonyi bazárra** lelkes buzgalommal készülnek hölgyeink. Vidám és kedves mulatság lesz ez, olyan, aminő nem volt tiz esztendő óta. Készülnek az árusátrak, melyek telve lesznek szebbnél szebb gyermek-játékok, meglepő csinos japáni tárgyak, — díszművek és jó gyermekeknek való képeskönyvek, Mikszáth és más jeles írók elbeszélései, — déli gyümölcsök tömegével, s mindezt szebbnél szebb jelmezekben bájós hölgyek fogják meglepő olcsón áruítani. Joizü ételekkel és valódi borokkal gazdag buffet fogja kielégíteni a jótékony szellemű közönséget, mely bizonyára szívesen fogja szombatán már megváltani egykoronás állandó jegyét, hogy vasárnap újra élvezhesse a ritka kedves időtöltést, melyet ekkor már táncmulatsággal fűszerez a fáradhatatlan rendezőség, hogy az árusításban különben bizonyára kimerülő hölgyek jó kedvét fokozza. A bazar mindkét napon délután 4 órakor nyílik meg. Ne maradjon el senki, aki a kedélyes és a mellett olcsó házias mulatságnak barátja, megmondolva, hogy egyuttal a jótékonyág oltárára is áldoz.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A december hóban tartatni szokott törvényhatósági bizottsági rendkívüli közgyűlés az idén december hó 28-án, csütörtökön, d. e. 10 órakor fog megtartatni. Ezt megelőzőleg az állandó választmány december hó 23-án, szombaton, d. e. 10 órakor fogja ülést megtartani.

— **Gazdasági előadások.** Vasárnap, december hó 17-én, Balázsfalván lesz népies teli gazdasági előadás. Előadók: Dr. Szaniszló Albert „A gyümölcsfák rovarelleneségei és ezek ellen való védekezés”, Ritter Gusztáv „A gyümölcsstermelés köréből.”

— **Satira.** A kereskedelmi miniszter a nagyenyedi gyümölcsészeti egyletnek, terjesztés végett egy gyümölcszárításra alkalmas minta ládát és min'a hordót küldött. Az egylet, hogy a munkákat min'l szélesebb körben szemlelhetővé tegye, kiállította a Cirner féle kereskedés kirakata elé. Most jön a satira! A mintákat a népes, nagyforgalmu utcáról épen szembeu a rendőrkapitánysággal, tehát annak úgyszólván szemé láttára, fényes nappal, ama bizonyos „ismeretlen” tettes elemelte! Eddig van, de ez azt hisszük elég!

— **A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát arról érte-

A bensülött átvéve az anyától az aranyat letette a tévéről, mondván:

— No anyóka, most aztán tipegj ezen a palmaerdőn át, ott tán két órányira vannak a piroskabátos hóhérok. Igen ott lesz a fiad is. Ezt a várost kerítették be. Ki akarják tán éheztetni, pedig mi megtanultunk kopolni ő miattuk. No, menj, én visszafordulok, mert nem szeretném, ha meglátnának és kém gyanánt huznának valamelyik palmafára!

S Kate ment, a tevéen üléstől lábai zsidbadtak voltak s két nap óta alig birt enni a tevé himbálódzásai miatt, mert émeleggett a gyomra. Csak a szive vágya volt érdes: kis zacskóját, mely telve volt megátkozott, de édes datolyával, vállára vetette és aprózni kezdte lépteit.

Folyton imádkozott. „Oh, engedd, hogy a fiam engemet túléljen! Engedd, én Istenem!” Már jó óráig bandukolt, midőn egy vöröskabátos katonára bukkant, ki a lovakat vezetgette. Alkonyodván, a vörös kabát láttára úgy elkiabálta magát az öreg, mert fiának vélte.

— Mi az? — kérde a katona.

— Willit keresem! Az anyja vagyok! — szolt fáradtan, de büszkén Kathe.

— Ah, te vagy, Kathe? Szoptatni jöttél a fiadat? No a tejes cziczád az erdő másik szelén áll őrt! Esztedik, osztanég fene nép ám ez. Képes a palmafák tetejéről ránk lövöldözni. Willi úgy tizedik órszem lesz!

Kathe megköszönte az utbaigazítást és ment, mendégelt tovább. Sötétedett. A fák tetejéről villogó szempárok tüzeltek le reá!

— Én Istenem, — gondola — ez már az ellenség! — Pedig vagy vadmacska, vagy jaguár volt, avagy nyalakodó majom.

Végre feljött a hold, a hold fényénél meglátta az ő óriási fiát, amint ott állott czölöpként, talán felve talán haza gondolva, — de háttal anyja felé.

Kathe reá akart kiáltani. Szive hangosan vert. Szaladni kezdett. A fákön is ugrálni kezdettek az alakok. Egy szem datolya Kathe orrára esett, talán pajkos majomkézből, ő azonban már rémülteben merénylőt sejtett fia ellen. Elsikoltá magát. Erre az összes fákön nagy mozgalom támadt.

Willi megfordult, meglátott egy közeledő alakot. A palmafák is mozogtak. Az ellenség lehetett fóm és alant.

— Ki vagy? Megállj! — kiáltá puskáját neki szegezve.

S Kathe az örömtől, a félelemtől nem birt felelni, csak integetett és közelebb ment. Kétszer hallá még kedves fia felszólítását, de ő képtelen volt felelni, csak kézzel-lábbal hadakozva ront feléje.

E perczen Willi fegyverét rásütötte és Kathe, szíven találva, arezra bukkott. Szeimei nyitva maradtak, mintegy kérde: Oh, miért kell meghalnom?

S a lövésre elősiető tábori őrszemek csodálkozva emelték fel az első halottban: Willi édesanyját.

— Anyám! — sikoltá Willi. — Én öltem meg őt!

Eldobva fegyverét, zokogva csókolta le az óriás öreg anyja szeimeit. A jónó szava beteljesült.

Willi pedig, a kényeztetett gyermek, nem birt enni az anyja-hozta datolyából, mert az azon éjjeli támadásnál — elesett. Anyjával egy sirba fektették.

Ez a két szív sohasem tudta meg, miért kellett nekik meghalniok. Nem értették meg, hogy ha Londonban megharaguszunk, — akkor vér folyik a palmafák alatt.

Bekies Gusztávné.

sitette a kereskedelmi miniszter, hogy a belügyminiszter ural egyetértőleg megengedte, — tekintettel arra, hogy karácsony estéje ez évben vasárnapra, az új év napja pedig hétfőre esik s a nagy közönség az ezen ünnepek alkalmából szokásos bevásárlásait rend szerint az ezen ünnepeket megelőző napokon szokta teljesíteni —, hogy az említett 2 vasárnapon az ipari munka, illetve adás-vevés egész napon át végeztessek.

— **A korcsolya-sport kedvelőinek** örömmel hozzuk tudomására, hogy a korcsolyapályán némi mozgalom indult meg, hogy az utóbbi években ritkaság számba menő szép téli időben az használható legyen. Ugyanis nyolcz szál fegyenc csebrekkel telíti a göröngyös pályát. Már aztán, hogy ezen módszer mellett mikor lehet korcsolyázni, azt meg nem jósolhatjuk, de reméljük a legjobbat, mert hiszen a remény is valami!

— **Utlevélek kiállítására.** A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamarát arról értesítette a kereskedelmi miniszter, hogy a külföldre szóló utlevélek gyorsabb kiállítása ügyében intézkedés történt, de a kamarának azon kérését, hogy az utlevélek kiállításával a határszéli megyék alispánjai is megbizassanak, a fennálló utlevélrendszer keretében teljesíteni nem lehet. A belügyminisztérium azonban épen most foglalkozik az utlevél-rendszer reformjával s az arról szóló törvényjavaslatot közelebről a törvényhozás elé terjeszthetni reméli.

— **Talált óra.** Fegyenc munkások a korcsolyapálya környékén egy ezüst zsebórát találtak. Jogos tulajdonosa jelentkeztek a fegyintézet igazgatójánál.

— **Luccheniről.** A genfi de l'Eneche fogház igazgatósága most terjesztette be jelentését Luccheni életmódjáról. A jelentésből következőket közöljük: Lucchenivel úgy bántak, mint minden életfogytiglani fogházra ítelt rabbal. Elkülönített zárkában van, más cellában dolgozik, mint amilyenben fogva tartják. Az előbbi világosabb, az utóbbi valamivel sötétebb, de korántsem olyan, mint azt a lapok írták. Mindkét szoba a fogház első emeletén van. Október 16-ig papucs és papírdobozok elkészítésével foglalkoztatták; a munkánál sok jóakaratot, de igen kevés ügyességet tanusított. Egészségi állapota jó, a fogház orvosát még eddig nem vette igénybe. Az egyik ór, ki abba az osztályba volt beosztva, ahol Luccheni tartózkodik, a következőket beszéli róla: Mikor tudtára adták elítélését, az első perczen majdnem eszméletét veszítette, de csakhamar magához tért és nyugodtan hallgatta a fogház házszabályainak felolvasását. Őt csendőr és két ór kísérte őt a fogházba. A néptelen utcákon gyorsan haladt a kis csapat, míg a fogházhoz ért. Itt Luccheni egy perczre megállt s nem akart belépni. De hamarosan betolták a nyitott kapun s a szokásos formalitások elvégzése után az 1144. számot kapta. Az első hat hónapot sötét tömlőben töltötte. Éjjelei kezdetben igen nyugtalanok voltak, sőt az egyik orvos azt állítja, hogy zokogni is hallotta. Ez állítás azonban nem valószínű, mert ellenkezik Luccheni egész egyéniségével. Egy alkalommal egyik ór megkérdezte, hogy van-e valami kívánsága. Hosszas gondolkodás után azt felelte, csak arra kíváncsi, vajjon elfogatása óta az anarchisták nem követtek-e el ismét valami nagyot. Az ór tagadó válaszára Luccheni azt mondta: „De ha valami történik, ugy-e, megmondja nekem, mert meglátja, hogy a közel jövőben az anarchisták ismét jelentkeznek.“ Ez a bizodalom azonban, ugy látszik, már cserben hagyta, mert Luccheni napról-napra mogorvább, egykedvűbb s szótlanabb lesz.

— **A „Magyar Könyvtár“** decemberi füzetek között ismét a magyar írók munkái dominálnak; az idegen irodalmaknak ezuttal csak egy szám jutott, de ennek a czimlapján annál nagyobb név áll: a Molière-é. Hevesi Sándor, aki a francia vígjátékírónak már több munkáját fordította le a „M. K.“ számára, ezuttal a „Precieuses Ridicules“-t ültette át, melynek magyar czime: „A kényeskedők.“ A darabhoz kitűnő bevezetést és tartalmas jegyzeteket is írt. A régi magyar irodalmat ezuttal Tinódi Sebestyén válogatott históriás énekei képviselik, melyeket Perényi Adolf adott ki, jó bevezetéssel és jegyzetekkel. Ujabbkori klasszikusaink közül Arany János szerepel most is, még pedig a Kelenen Béla által kiadott Vojtinával; mellette pedig Jokai Mór áll, akinek „A Nagyenyedi két fűzfa“ című elbeszélése ezentúl köteles iskolai olvasmány lesz. A remek novellát a „M. K.“ szerkesztősége éppen egy kiváló nagyenyedi tanár, Váro Ferenz által látatta el érdekes bevezetéssel. Legujabb irodalmunkat a mostani sorozatban Thury Zoltán képviseli „Urak és parasztok“ című elbeszélés-gyűjteményével, mely legjavát tartalmazza annak, amit ez a nagy és erős tehetségű novellistánk ez ideig termelt. Nőiróink is szóhoz jutnak immár a „M. K.“-ban. Szabóné Nogáll Jankától való ugyanis a 147. számú „Mara és egyéb történetek“,

czimű fűzet, mely a finom és kedveshangu írónéknak néhány legszebb munkáját tartalmazza. A „M. K.“-ból eddig megjelent 147 fűzetről teljes jegyzéket szívesen küld a kiadóhivatal: Wodianer F. és Fiai (Andrássy-ut 21.) Egy-egy szám 15 kr.

Közgazdaság.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös lóhere. A külföld azon véleményéhez hajlik, hogy az európai eredetű lóherének jelenlegi árfolyamát tekintve, az Amerikában ugyancsak amerikai eredetű árúért jegyzett alacsony árak meg fogják az amerikai lóherének útját egyengetni. Oroszország ismét meglehetősen nagy mennyiségű árut vetett piacra és ha mégis szilárd maradt az áramlat, ez azért volt lehetséges, mert ugy az eladó spekulánsok, mint eladó termelők nem zárkoztak el az árengedmények elől, miáltal élénkebb lón a vételkedv és nagyobb mennyiségek gazdát változtattak.

Luczerna. Még a mult heti árak sem tarthatták magukat. Északfranciaországi magot mindinkább alább szálló jegyzések mellett kínálnak, még a kedveltebb és minőség dolgában sokkal fennebb álló del-francia áru is csak folytatólag is leszállított árak mellett kelthetett vételkedvet és e pillanatban olyan az üzlet helyzete, hogy a jegyzések valószínűleg még nem érték el legalacsonyabb színvonalukat. Magyar luczernának tehát a piac helyzetének megfelelő árak mellett lehetett csak vevőt lelni.

Jegyzések nyersárúért 100 kilónként Budapesten:
Vörös lóhere 63—71 frt.
Luczerna 35—42 „

Csarnok.

Egy kép az ember aranykorából.

Felolvasa **Lázár István** Bethlen-főtanodai tanár, a népszerű tudományos felolvasások első estjén, november 28-án.

(Vége.)

A versenyek eleinte csak a futás különböző neveiből, később még birkozásból és öklözésből, ugrásból, diskus- és dárдавetésből állottak. Elképzelné is alig tudjuk, micsoda erő és ügyességet tudtak ezen játéknemekben kifejteni. Az argosi Argeus, miután a stádiumot huzonnégyszer megkerülte s elsőnek érkezett a célhoz, még aznap haza gyalogolt, hogy győzelmét hirdesse. A káriai Polites a leghosszabb és legkitartóbb futásban győzván, rövid pihenés után a legrövidebb és leggyorsabb futásban s nyomban utána a kettős futásban is sikerrel küzdött. A krotoni Faillus 15 méter hosszúságot ugrott; a két kilogrammos bronztányért pedig, melynek diszkos volt a neve, 30 méter távolságra hajította. Egy öklöző, mikor ellenfele a fogát kiütötte, lenyelte inkább a fogat, mintsem legyőzőttnek vallja magát; s tovább folytatván a küzdelmet, győztes maradt.

Nem részletezem tovább a testgyakorló-versenyeket; nem akarok hosszadalmas lenni; de meg a részletek tárgyához szorosán nem is tartoznak.

A győztes egyelőre egy palmaágot kapott, melylyel a jutalom kiosztása napján jelentkezett. Nevét és házját azonban rögtön hársány-hangu heroldok hirdették az ujjongó közönségnek.

A hippodromosban folytak le a lóversenyek; később volt még költők versenye is; de az ünnep főrésze az atléta-verseny maradt.

A lóversenyben nem volt sem totalizátor, sem fogadás; dicsőségért küzdöttek csupán. A maitól különbözött a kalpé, melyben a lovag a cél közelében leugrott s a kantárt kézen fogva futott a célpontig. Sokkal érdekesebb volt azonban a szekér-verseny, mely a taraxippos, vagyis a forduló hirtelen hajlása és szűk útja miatt könnyen veszélyessé válhatott. Szépen írja le ezt a versenyt Sofokles Elektrájában, melyet Csiky Gergely szép fordításában magyar nyelven is élvezhetnek tisztelt hallgatóságom.

A jutalom önmagában csekély értékű volt: egy olajágból font koszoru, melyhez az Altis-berek szent fájáról arany-késsel vágta az ágakat egy eliszi nicska. De azért ez a kitüntetés a legnagyobbb volt, amelyet görög ember elérhetett. Hisz ugy szólva az egész görög világ tanuja volt erejének és ügyességének azokkal szemben, kik a hellén agnuszák szinét-javát tették. Ez a kitüntetés Cicero szemében is nagyobb és dicsőségesebb, mint a római hadvezér diadalmenete. Boldog volt az az ember, s neve közmondássá vált, ki, mint a rodusi Diagoras, nemcsak maga győzött, hanem fiai és unokái is koszorukat nyertek; midőn egyszer két győztes fiával együtt volt Olimpiában, a nép az ünnepi gyüleke-

zetben vállain hordozta körül, virágokkal hintette be s boldognak hirdette, hogy ilyen gyermekei vannak.

Nagyobb volt a kitüntetés, melyben a győzöt otthon részesítették. Polgártársai kivonultak eléje s ujjongva fogadták azt, aki városuknak dicsőséget szerzett. Bevonulása diadalmenet volt; s néha rést vertek a falakon, s ezen a részen keresztül vitték a városba; mert nincs szüksége falakra az olyan városnak, melynek ilyen gyermekei vannak. Az ünnepi menet egyenesen a város védő-istenének temploma elé vonult hol a győztes áldozott s koszoruját az istennek ajánlotta föl legszebb s legértékesebb ajándék gyanánt. Szobrász és költő vételkedtek az ünnepelt megörökítésében. Szerencsés volt, aki Olimpiában győzhetett; de kétszeresen szerencsés volt az a győztes, kinek dicsőségét a legnagyobb költő, Pindaros, énekelte meg. Az ő dalában lett a győztes igazán halhatatlanná.

Olimpia elpusztult, templomait és szobraikat eltemette az idő és barbárság. Most ásogatják törmelékeit és szellemét.

Tisztelt Hallgatóságom! Az egész emberiségnek is ott van az aranykora, ahol az egyes emberé: az ifjúságban. Ezt az ifjúságot nem az évek száma határozza meg; hanem a kedély, üdesége, vidámsága, a szép, nemes és jó iránt való fogékonyság és az érte való lelkesedés. Ily értelemben egy lelkesedni tudó, szép lelkű hatvan éves ember fiatalabb egy rosszakaratu, minden szépet, tisztességet, szentséget kigunyoló czinikusnál, aki pedig tán csak pl. husz esztendő. Mindent, amit elveszítettünk, visszaszerezhet fáradhatatlan szorgalom és jó szerencse; de amit a fiatalságból elvesztünk, nem hozza vissza semmi sem. Világos dolog, hogy mi a görög életet ma nem valószínűleg meg egészen: más természet, más társadalmi felfogás és az élet nehézségei vesznek körül bennünket. De amikor csak alkalom kínálkozik, térjünk vissza a görög nép lelkületéhez és örömeihez. Amíg a természet és művészet szépségei iránt igazán lelkesedni tudunk; amíg az ifjúság játékaiban örömet találunk és bennük részveszünk; amíg a jó tettek és nemzeti önértzet fel tudnak lelkesíteni; amíg gyermekeinknek annyi szabad mozgást adunk, amennyit épségük, erejük és vidámságuk megkíván: addig az ifjúság jellemvonásai nem vesznek ki belőlünk.

Igen tisztelt Hölgyeim! amit önök erősen akarnak és divattá tesznek, az bizonyosan meglesz. Tegyek divattá az ifjúságot; értem alatta a kedélynek vidámságát, uri finomságát és jótékonyágát. S hogy a jótékonyaságra mindjárt alkalmat is nyújtsak, egy keréssel fordulok a jótékonyaságban örök ifjúságot élő szíveikhez: fogadják kegyesen ezt az én hevenyszett felolvasásomat.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

„Henneberg-selyem“

45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárainból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, **mintákat pedig posta fordultával** küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyáral** (cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** — Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 1

Eladó malom.

Uj, szabadalmazott gátnélküli, 6 kövű és 72 lóerejű malom, Karácsonfalva m. á. v. állomásától egy kilométer távolságban, a mellette levő 40 hold birtokkal együtt, a tulajdonos elhalálása miatt, könnyű fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladó.

Czim: **Özv. Vlasza Emilné**
Balázsfalván.

2009 3—3

Sz. 1811/1899.

Házeladás.

A Bethlen-főiskola nyilvános árverés útján eladja a tulajdonát képező, **N.-Enyed, főtér** (Buza-piacz) **33. szám alatti egyemeletes**

házas telkét.

Az árverés **1900. évi január hó 3-án d. e. 11 órakor** tartatik meg a főiskola jogügyi és jószágigazgatósági irodájában, hol a részletes feltételek korábban is megtudhatók.

Kikiáltási ár **14500** frt.Bánatpénz **10%**.

Nagy-Enyed, 1899. december 3.

A Bethlen-főiskola
jogügyi és jószágigazgatósága.

2010 3-3

3032. szám.
1899.**Árverési hirdetményi kivonat.**

A balázsfalvi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Mendel Simonné végrehajthatónak Munteán Vaszília végrehajtást szenvedő ellen 38 frt 78 kr s jár. iránti végrehajtásos ügyében a nagyosgergedi 28. sz. tjkvben foglalt A + 1. r. sz. 303 3. hr. sz. 45 frt; a 2. r. 394 1. hr. sz. 25 frt; 3. r. sz. 435 2. hr. sz.

8 frt; 4. r. 520,6. hr. sz. 6 frt; az 5. 904, 905. hr. sz. 18 frt; a 6. r. 1481. hr. sz. 35 frt; 7. r. 2011, 2012. hr. sz. 34 frt; a 8. r. 2048. hr. sz. 34 frt; a 9. r. 2161, 2162. hr. sz. 82 frt; a 10. 2260. hr. sz. 7 frt; a 11. r. 2941, 2. hr. sz. 14 frt; a 12. r. 4971. hr. sz. 3 frt; a 13. r. 5012. hr. sz. ingatlanra 15 frt megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1899. évi **december hó 28-án d. e. 10 órakor** Nagy-Osgerged községbáznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fograk adni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának

10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság telekkönyvi kiadóhivatala.

Balázsfalván, 1899. évi október hó 7-én.

Haubensild Károly,
telekkönyvi kiadó.

2020 1-1

Sinberger Salamon Balázsfalván. Alapított 1865.**T. cz.**

Ezennel van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, miszerint ujonnan berendeztem üzletemben a **női divat- és kézmű-áru** és ezen szakmákhoz tartozó minden cikket, u. m. a legolcsóbbtól kezdve a **legfinomabb ruhaszövetek** és hozzá tartozó mindenféle belés és **diszitések** bel- és külföldi divat szerint, mindenféle **szalagok** és **csipkék, posztók** és **báronyokat**.

Továbbá kaphatók mindenféle **vásznak, chifonok, paplanok, asztalneműk, szőnyegek, takarók, gyapjú-, jutte- és csipke-függönyök** darabszámba és garnitúrákban, kész női **fehéreneműk** legszébb és legjobb kivitelben, női fehérenemű diszítésére való **csipkék, himzések** és **hurkolások**.

Általános egész raktáromat bővíttem, t. i. a kész **férfi- és gyerek-ruhák, férfi-, gyerek- és női fehéreneműk, czipók, kalapok, keztük, harisnyák, legújabb gallérok, kezalók** és **nyakkendők, gyapot** és **valódi Jäger alsóruházatok, kötő- és szövő-fonalak**; egyszersmind mindenféle **fűszer, liszt, festék, bór, porcellán** és **üveg áruk**, függő és asztali **lámpák** nagyobb választékban kaphatók mint eddig, italok, u. m. **rum, cognac** stb., orosz theák, iskolai szerek és **papírárak**, nagy választék **diszmű-áruban**.

Előre biztosítván a t. közönséget cikkeim jó minőségéről, pontos kiszolgálás és legutányosabb árakról, melyekkel remelem kiérdemelni a t. közönség teljes megelégedését és üzletem szapora meglátogatását kérve, vagyok

Balázsfalván,

illő tisztelettel

Sinberger Salamon.

2019 1-1

Könyvnyomda.
Könyvkötészet.

A NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdája rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonnemű vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállítása tekintetében.

A főtérén levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**, papír, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők, vonalzó, **rajzeszközök**, festékek, esetek, rajztáblák, rajztömbök, torlógummik, szivacsok, **könyvtáskák** stb. stb. kicsinyben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő **könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra** elfogadtatnak s pontosan teljesítetnek.

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s ezeket gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Megrendelések elfogadtatnak az üzleti irodában: **Főtér 38. sz. a.**
(Leányiskola épülete.)

Nyomatványraktár.
Írószer-kereskedés.

